

Valkeiskylän ja Ventojoen metsien (FI0600024) sammalkartoitukset 2018

Hydrologia-LIFE (LIFE16NAT/FI/000583)

Timo Kypärä

JOHDANTO JA MENETELMÄT

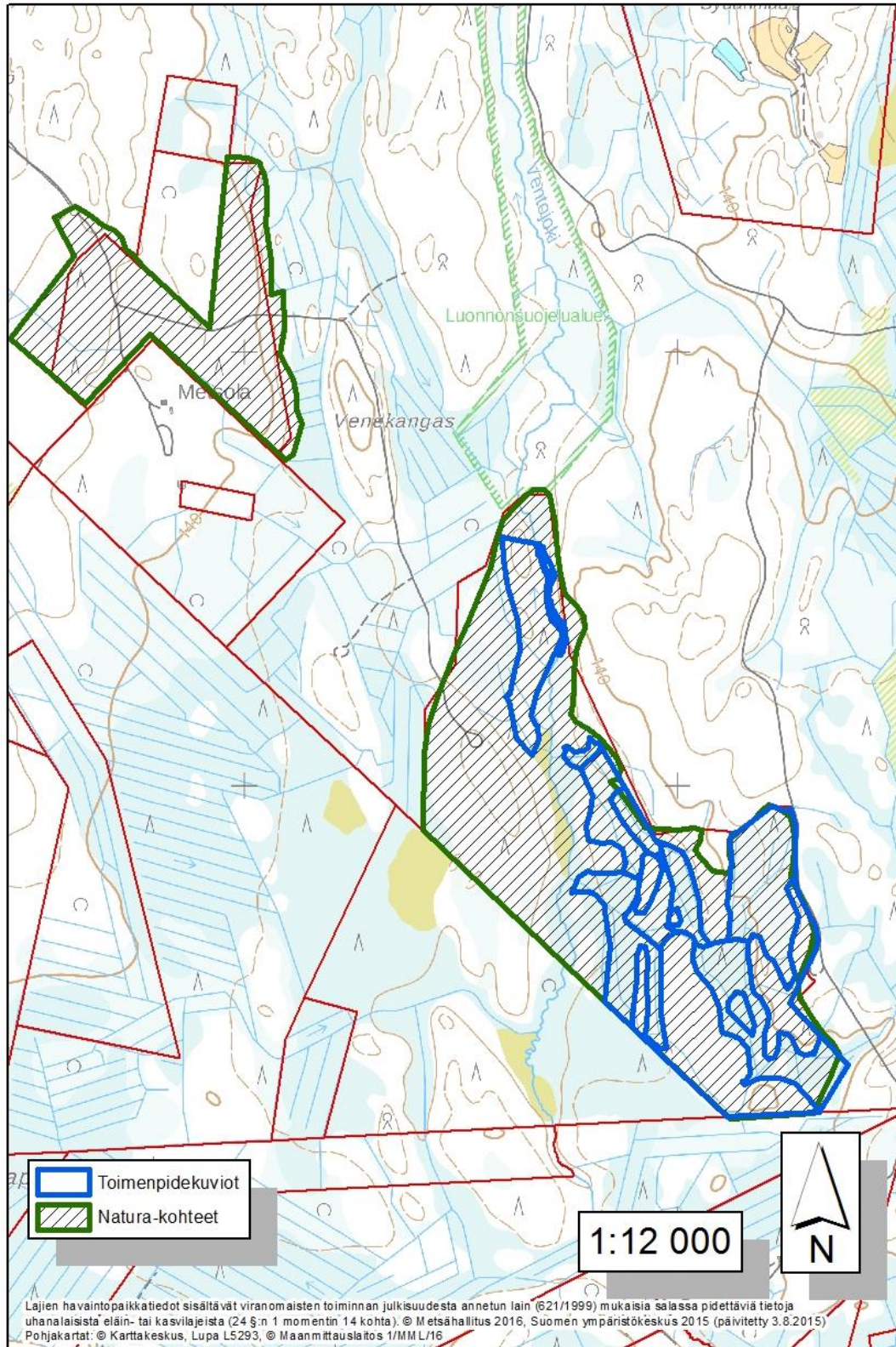
Kartoitusten tavoite ja tarkoitus

Tämä raportti on tuotettu EU:n LIFE+ rahoituksen tuella Hydrologia-LIFE -hankkeessa. Raportin tuloksia hyödynnetään Valkeiskylän ja Ventojoen metsien Natura2000-alueen ennallistamisen ja hoidon suunnittelussa ja toteutuksessa. Tämä sammal- ja putkilokasvikartoitus on tehty Natura-alueen ojitettujen soiden ennallistamissuunnitelman laatimista varten (Kuva 1).

Kartoituskohteet ja -menetelmät

Valkeiskylän ja Ventojoen metsien Natura-alue sijaitsee Pohjois-Savossa Pielaveden kunnassa. Eliömaantieteellisesti kohde sijaitsee Pohjois-Savon eliömaakunnassa (PS) ja Eteläborealisella kasvillisuusvyöhykkeellä Järvi-Suomen osa-alueella (2b). Natura-alueelta ei ole havaintoja uhanalaisista sammallajeista LajiGIS-järjestelmässä (14.11.2018).

Kartoitukseen käytettiin kaksi maastotyöpäivää ja ne suoritettiin 19.-20.9.2018. Kartoituksessa käytettiin yleiskartoitusmenetelmää, jossa kohdelajeina ovat uhanalaiset, silmällä pidettävät, rauhoitetut ja harvinaiset lajit. Kartoituksen kohteena olevista sammallajeista kerättiin näytteitä, joista lajinmääritys varmistettiin mikroskoopilla. Kerättyjen näytteiden ja huomion arvoisten lajien havaintopaikat tallennettiin GPS-paikantimeen. Myös kuljettu kartoitusreitti tallennettiin GPS-paikantimeen. Sammal- ja putkilokasvilajien lisäksi kirjattiin ylös havaintoja raidankeuhkojäkäälästä (*Lobaria pulmonaria*) NT ja samettikesijäkälästä (*Leptogium saturninum*) NT. Kartoituksesta maastossa, mikroskooppisesta lajinmäärityksestä ja raportoinnista vastaa luontokartoittaja Timo Kypärä Metsähallituksen Järvi-Suomen luontopalveluista.

Kuva 1. Valkeiskylän ja Ventojoen metsien Natura-alue ja toimenpidekuviot kartalla.

TULOKSET

Lajitieto/lajihavainnot

Valkeiskylän ja Ventojoen metsien Natura-alueelta havaittiin neljä huomion arvoista sammallajia ja näille 13 havaintopaikkaa. Kolmelta haavan rungolta löytyi vaarantuneeksi (VU) luokiteltua haapariippusammalta (*Neckera pennata*). Kaikki kasvustot ovat suhteellisen laajoja ja elinvoimaisia. Aarnisammalta (*Schistostega pennata*) löytyi viiden kaatuneen puun juurakon alta. Kantoraippasammalesta (*Anastrophyllum hellerianum*) kirjattiin ylös neljä havaintoa, mutta laji on kohtuullisen yleinen alueella ja sen asuttamia maapuita on todennäköisesti muutamia kymmeniä. Metsälovisammalta (*Lophozia longiflora*) havaittiin yhdeltä maapuulta. Lisäksi todettiin raidankeuhkojäkäälä (*Lobaria pulmonaria*) olevan huomattavan runsas alueella. Myös samettikesijäkälää (*Leptogium saturninum*) havaittiin kartoituksessa.

Huomionarvoiset lajihavainnot on listattu oheiseen taulukkoon (taulukko 1) ja tarkemmat havaintotiedot tallennetaan LajiGIS-järjestelmään. Huomionarvoisten lajien havaintopaikat on esitetty kartalla kuvassa 2.

Taulukko 1. Valkeiskylän ja Ventojoen metsien huomionarvoiset lajihavainnot.

N:o	Tieteellinen nimi	Suomalainen nimi	UHEX	Havainnot kpl
1	<i>Neckera pennata</i>	haapariippusammal	VU	3
2	<i>Schistostega pennata</i>	aarnisammal	NT/RT	5
3	<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	kantoraippasammal	NT/RT	4
4	<i>Lophozia longiflora</i>	metsälovisammal	NT	1
5	<i>Lobaria pulmonaria</i>	raidankeuhkojäkäälä	NT	7
	<i>Leptogium saturninum</i>	samettikesijäkälä	NT	1

VU = vaarantunut

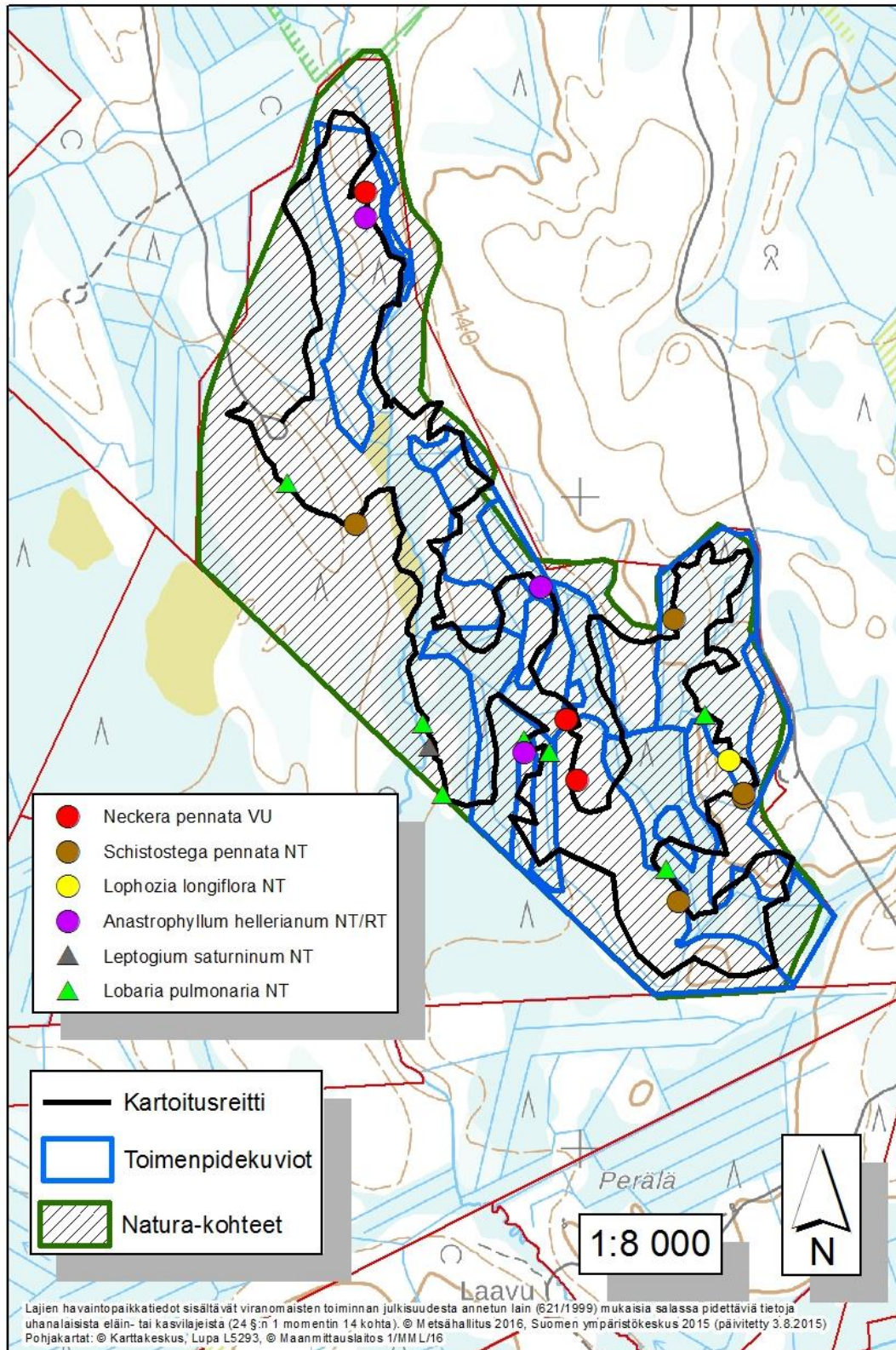
NT = silmällä pidettävä

RT = alueellisesti uhanalainen

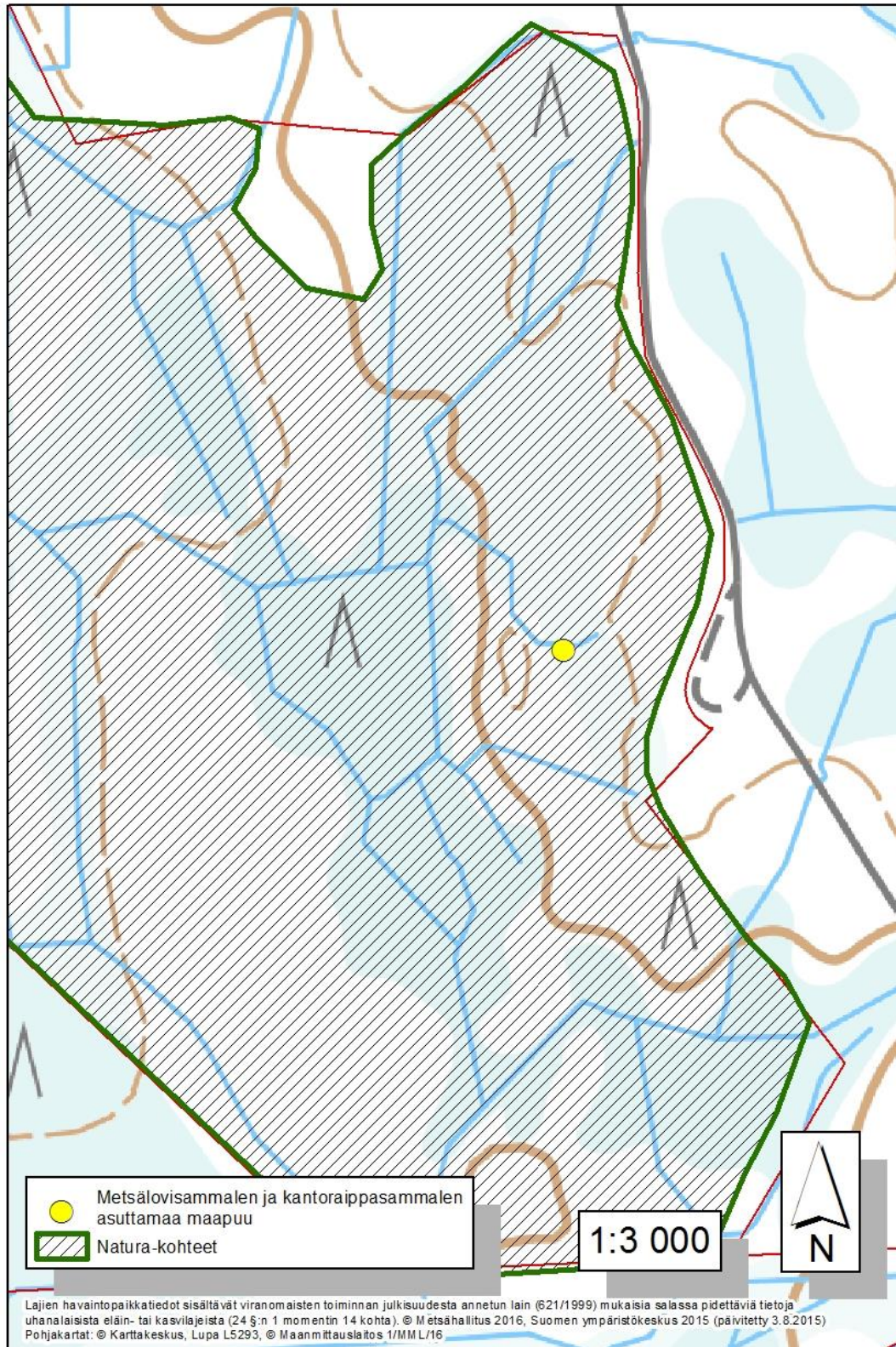
HOITO YM. SUOSITUKSET

Merkittävä osa lajihavainnoista sijoittuu toimenpidekuviolle. Ennallistamistoimet eivät kuitenkaan uhkaa valta osaa esiintymistä. Huomion arvoiset lajiesiintymät kasvavat aarnisammalta lukuun ottamatta joko elävien puiden epifyytteinä tai kuolleilla maapuilla. Aarnisammal kasvaa juurineen kaatuneiden puiden juurakoiden sopukoissa paljaalla maalla.

Ennallistamistöitä toteutettaessa tulee kiinnittää huomiota maapuihin ja järeisiin haapoihin ja raitoihin. Mikäli koneelle tarvitsee avata ajouraa, pyritään se suunnittelemaan niin, että reitille osuu mahdollisimman vähän raitoja ja haapoja. Koneen eteen osuvat maapuut pyritään säilyttämään mahdollisimman ehjinä joko pois siirtämällä tai varovasti yliajamalla. Erityyistä huomiota tulee kiinnittää maapuuhun, jolla kasvaa metsälovisammalta ja kantoraippasammalta. Maapuu sijaitsee Natura-alueen itäisimmässä reunassa lähellä metsäautotien kääntöympyrää. Maapuu on poikittain ajouralla, joka johtaa ojan päästä metsäautotien kääntöympyrään. Ajoura lienee aikoinaan avattu kaivinkonetta ja ojalinjojen puunkorjuuta varten, kun metsäojia on kaivettu.

Kuva 2. Natura-alueen huomion arvoiset lajihavainnot ja kartoitusreitti kartalla

Kuva 3. Metsälovisammalta ja kantoraippasammalta kasvavan maapuun sijainti